

Memo

Datum

5 mei 2020

Van

[Redacted]

Onderwerp

Bestuurlijke reactie op het Auditrapport risicomanagement van de Accountantsdienst UWV

Aanleiding

De Raad van Bestuur heeft in november 2019 gevraagd aan de Accountantsdienst om als 'nulmeting' onderzoek te doen naar de wijze waarop risicomanagement binnen UWV is vormgegeven. De focus lag hierbij op de divisies Uitkeren, Sociaal Medische Zalen en Werkbedrijf en de ondersteuning door de directies Financieel Economische Zaken (FEZ) en Strategie, Beleid en Kenniscentrum (SBK). Voorliggende rapportage bevat de uitkomsten van dit onderzoek. Directoraat Handhaving is niet meegenomen in dit onderzoek. Risico's op dit domein komen expliciet aan de orde in doorlichtingen van de wet- en regelgeving van UWV op het gebied van fraude, misbruik die momenteel worden uitgevoerd.

Zoals in het rapport vermeld is, gelijktijdig met het onderzoek van de Accountantsdienst, een stuurgroep onder leiding van de Raad van Bestuur gestart om het risicomanagement binnen UWV te versterken. Dit heeft geleid tot de Nota Risicomanagement met beschrijving van onze filosofie, de knelpunten in de huidige situatie en aanpak en verbeteractiviteiten die UWV momenteel uitvoert en de komende periode gaat uitvoeren om het systeem verder te versterken. Het rapport van de Accountsdienst is bedoeld ter validatie of UWV de belangrijkste knelpunten rond risicomanagement herkent en daarop verbetermaatregelen treft.

Reactie op de conclusies van de Accountsdienst

De Accountantsdienst is kritisch dat binnen UWV het beleid, de taken en verantwoordelijkheden en de besluiten over maatregelen rond risicomanagement te beperkt zijn vastgelegd. Het beeld kan ontstaan dat UWV de afgelopen jaren weinig aandacht had voor risico's. Hierbij kan de kanttekening worden geplaatst dat de analyse zich richt op de context van risicomanagement zoals we daar nu naar kijken. De afgelopen jaren heeft het managen van risico's meer gestaan in de context van sturing op het bereiken van resultaten en het voorkomen van fouten waarbij risicomanagement niet een doel op zichzelf was. Desalniettemin erkent UWV het belang dat expliciet gecommuniceerd wordt binnen de organisatie over risico's, mitigerende maatregelen of acceptatie van risico's. Dit is tevens van belang voor de monitoring op de beheersmaatregelen.

Verder constateert de Accountantsdienst dat het risicomanagement van UWV sterk langs de lijn van de bedrijfsvoering is georganiseerd en binnen de kolommen van de divisies. Dit kan als gevolg hebben dat er minder bewustzijn is voor politieke bestuurlijke consequenties, divisie overstijgende risico's en risico's vanuit kwaliteitsonderzoeken. De risico's die vanuit de bestuurlijke context relevant zijn, bereiken daardoor niet altijd en onvoldoende expliciet de Raad van Bestuur. Ook de werkgroep versterking risicomanagement signaleert dit en dat is daarmee een belangrijk aandachtspunt voor UWV. Met betrekking tot versterken van de politiek bestuurlijke sensitiviteit is van belang dat helder is wat de te leveren prestatie is zodat ook vastgesteld kan worden of UWV zich hierop voldoende ontwikkelt. UWV zorgt ervoor dat op dit thema een norm wordt opgesteld. Mogelijk wordt hierbij een vergelijking getrokken met de wijze waarop andere, vergelijkbare uitvoeringsorganisaties hiermee omgaan. Hiermee zorgt UWV ervoor dat de voortgang op dit thema inzichtelijk gemaakt wordt.

Tot slot benoemt de Accountantsdienst het delen van risico's met SZW. Bijzonder aandachtspunt is dat risico's uit het proces rond de uitvoeringstoets in het verdere beleidsvormingsproces met SZW uit beeld raken. UWV herkent dit en ziet het benoemen van risico's en 'nee' zeggen tegen de opdrachtgever bij te grote risico's als een belangrijk verbeterpunt. UWV voegt in ieder geval bij de uitvoeringstoets op grote nieuwe regelingen een risicoparagraaf toe waarbij vanuit verschillende disciplines binnen UWV risico's expliciet inzichtelijk worden gemaakt.

Maatregelen

De Accountantsdienst adviseert ons concreet om na te gaan of de verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden (het eigenaarschap) aanscherping behoeft. De Accountantsdienst adviseert ons verder na te laten gaan of de bevindingen uit deze rapportage in voldoende mate worden ondervangen door de voorgenomen verbetermaatregelen uit de Nota Risicomanagement. De meeste knelpunten van de Accountantsdienst worden met de verbetermaatregelen in de Nota Risicomanagement ondervangen. UWV voert de volgende aanvullende maatregelen door:

- De Accountantsdienst heeft de bevindingen over de verantwoordelijkheden binnen UWV rond risicomanagement moeten baseren op stukken die feitelijk niet meer actueel zijn. Met de Nota Risicomanagement en onderliggende stukken heeft UWV weer actuele documenten waarin de filosofie rond risicomanagement bij UWV vastgelegd is. UWV zorgt ervoor dat overige relevante documenten rond de Governance worden geactualiseerd en regelmatig herijkt wordt.
- UWV gaat in het besluitvormingsproces explicieter aandacht vragen voor het benoemen van risico's. De RvB zorgt dat de verslaglegging vanuit de RvB op dit punt scherper wordt. Zij verzoekt de divisies dit binnen hun directieteam en eventueel managementteam ook te doen. Divisies worden verder verzocht in de voorlegging van besluiten aan de RvB risico's aan te geven met een advies waarom risico's wel of niet geaccepteerd zouden moeten worden. Risico's zijn inmiddels een expliciet onderdeel van de tertaalgesprekken tussen RvB portefeuillehouder en betreffende directeur, waarin de voortgang op de prestaties van de divisies besproken worden. De managementcontracten tussen de RvB en de directeurs zijn op dit punt aangescherpt.

Nieuwe meting

Met deze maatregelen verwachten we een aanzienlijke versterking van ons risicomanagement te kunnen bereiken. In de inleiding is aangegeven dat deze rapportage een nulmeting is. De RvB heeft de Accountantsdienst gevraagd in het voorjaar van 2021 een nieuwe meting uit te voeren.